

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมชาติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

หน่วยประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งสิ้น 186 องค์การบริหารส่วนตำบลครั้งนี้เพราะ แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละ 1 คน รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางการกำหนดกรอบแบบสอบถาม

1.2 จัดสร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนด โดยพิจารณาเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และ ลักษณะงานที่ศึกษา

1.3 นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ พร้อมขอคำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง

1.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

2. การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วก่อนที่จะนำไปใช้ สอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) และหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบด้านภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบ ข้อความต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2 การทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำแบบสอบถามดังกล่าวไปสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 25 คน หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (สุเชษฐ์ มีไมตรีจิตต์ 2540 : 47) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{Alpha} = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right\}$$

Alpha = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้

Si^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

K = จำนวนข้อทั้งหมด

St^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

การแปลความหมายว่าค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเครื่องมือการวัดหรือแบบสอบถามใดมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบย่อมจะสามารถตอบคำตอบที่คงที่คะแนนจากผลสอบแต่ละครั้งก็จะคงที่ ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จะใกล้เคียงกับ 1 หรือเท่ากับ 1 ในกรณีที่ไม่มี ความคลาดเคลื่อนเลย และในทางตรงกันข้ามแบบทดสอบใดที่ขาดความเที่ยง ค่าความเชื่อมั่นจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเข้าใกล้ 0 (ศูนย์) และถ้าค่าความเชื่อมั่นเป็น 0 แล้ว ย่อมชี้ให้เห็นว่าแบบทดสอบนั้นไม่มีความเที่ยงเลย ดังนั้นแบบทดสอบที่ดีควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างน้อย 0.75

หลังจากคำนวณตามสูตรดังกล่าวแล้วปรากฏว่า แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่เชื่อถือได้

3. ลักษณะและรายละเอียดของแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่างจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดระดับความรู้ความเข้าใจ โดยแยกเป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ จำนวน 24 ข้อ และ แบบวัดความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล จำนวน 17 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุง แก้ไขจากแบบสอบถามของกัลยาเนติประวัติ (2544 : 141 - 142) ลักษณะคำถามจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เกณฑ์การให้คะแนนตอบถูกเป็นหนึ่ง (1) ตอบผิดเป็นศูนย์ (0)

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดระดับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักประสิทธิภาพ และ หลักการมีส่วนร่วม

การวัดตัวแปร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 อายุ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ อายุมาก และอายุน้อย โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเท่ากับค่าเฉลี่ย ถือว่ามีอายุน้อย สูงกว่าค่าเฉลี่ยขึ้นไป ถือว่ามีอายุมาก

1.2 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มิได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับการศึกษาไว้ดังนี้

1.2.1 ประถมศึกษา

1.2.2 มัธยมศึกษา

1.2.3 ปวช. ปวส. ถึงอนุปริญญา

1.2.4ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ความรู้ความเข้าใจ แยกเป็น

1.3.1 ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ หมายถึงการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

เกณฑ์การให้คะแนน โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่ และไม่ใช่ และให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ถูก ให้คะแนน 1

ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ผิด ให้คะแนน 0

ให้นำคะแนนรวมทั้งหาค่าเฉลี่ย แล้วใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเท่ากับค่าเฉลี่ย หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่น้อย ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มาก

1.3.2 ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล หมายถึงหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม

เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่ และไม่ใช่ โดยให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ถูก ให้คะแนน 1

ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ผิด ให้คะแนน 0

ให้นำคะแนนรวมทั้งหาค่าเฉลี่ย แล้วใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเท่ากับค่าเฉลี่ย หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลน้อย ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลมาก

2. ตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ธรรมาภิบาลใช้ตัวชี้วัดจากคำถาม ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านประสิทธิภาพ ด้านคุณธรรม โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 4 ระดับคือ

ปฏิบัติมาก	ให้คะแนน	3 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	ให้คะแนน	2 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	ให้คะแนน	1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน	0 คะแนน

การแปลความหมายของข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดว่า

ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเท่ากับค่าเฉลี่ย หมายถึง มีธรรมชาติในระดับต่ำ

ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ถือว่ามีธรรมชาติระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล ได้จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลจากแบบสอบถามที่เตรียมไว้ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ได้จากเอกสารทะเบียนข้อมูลของฝ่ายท้องถิ่น ที่ทำการปกครอง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ในระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2546 ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2546 โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละ องค์การบริหารส่วนตำบล ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 186 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาจำนวน 175 ชุดคิดเป็นร้อยละ 94.09

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วมาตรวจสอบความถูกต้อง และความเรียบร้อย จากนั้นนำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ลงรหัสกับแบบสอบถาม
2. จัดทำคู่มือลงรหัส ซึ่งประกอบด้วยชื่อที่ของแบบสอบถาม ตัวแปร รหัสจำนวนคอลัมน์ และคอลัมน์ที่ เพื่ออธิบายตัวแปรตามรหัสที่กำหนดไว้
3. แปลงข้อมูลที่ได้ในแบบสอบถามเป็นรหัส (Code) แล้วบันทึกลงในตารางลงรหัส
4. นำข้อมูลจากการลงรหัสใน Coding Form ไปบันทึกในแผ่น Diskettes
5. เขียนคำสั่งการใช้ค่าทางสถิติ เพื่อไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS แล้วนำการประมวลผลข้อมูล (Print out) มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ อายุ ระดับการศึกษา อธิบายด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และค่าอันดับ (Rank)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้าน ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล อธิบายด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และค่าอันดับ (Rank)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความเป็นธรรมาภิบาล 6 ด้านคือ คุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ นิติธรรม การมีส่วนร่วม และความมีประสิทธิภาพ ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าอันดับ (Rank) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจ กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - square)

การคำนวณค่าไคสแควร์ (Chi - square) ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2540 : 328)

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

χ^2	=	คือค่าไคสแควร์
O	=	คือค่าความถี่ที่ศึกษามาได้
E	=	คือค่าความถี่ที่หวังไว้โดยทฤษฎี

ในการแปลความหมายของค่าไคสแควร์ เพื่อทราบว่าผลต่างจะมีนัยสำคัญหรือไม่นั้นต้องอาศัยค่าไคสแควร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญต่างๆ และในการดูจากตารางนั้นต้องหาค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) โดยการใช้อนุกรม

df	=	(c - 1) (r - 1)
เมื่อ c	=	จำนวนตัวแปรที่เป็นช่องตั้ง (Column)
r	=	จำนวนตัวแปรที่เป็นแถว (Row)

ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05